ГРАД ФОЧА

ГРАДОНАЧЕЛНИК

П Л А Н
КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА
ГРАДА ФОЧА
ЗА 2026 - 2028. ГОДИНУ

СКУПШТИНА ГРАДА ФОЧА

Број: 01-022-70/26
16. 6. 2026. ГОДИНЕ

САДРЖАЈ

1. УВОД.....1
1.1. Основне информације о граду Фоча 1
2. ЦИЉЕВИ ГРАДА ФОЧА 2
2.1. Организовање послова локалног економског развоја.....4
2.2. Обављање специфичних послова из области здравства и социјалне заштите.....6
2.3. Послови заштите животне средине.....7
2.4. Путна инфраструктура.....7
2.5. Специфични послови из области образовања, спорта и културе.....8
2.6. Ефикасна локална самоуправа.....9
2.7. Запошљавање.....10
3. ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА ГРАДА ФОЧА ЗА ПЕРИОД 2026-2028. ГОДИНЕ… 11

1. УВОД

План капиталних инвестиција је у складу са Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске “, број 97/16, 36/19, 61/21, 100/25 и 114/25) чланом 59. став (3) и (14) и чланом 63. став (3) и (16) Статута општине Фоча („Службени гласник општине Фоча“ број 8/17) и на основу Програма рада начелника општине Фоча за 2026. годину, као и на основу Стратегије развоја општине Фоча 2017-2026. усвојена 7. 4. 2017. године на 7. редовној сједници Скупштине Општине Фоча, Стратегије развоја путева и улица у насељу на подручју општине Фоча за период 2020 – 2029. година (број: 01 – 022 – 78/21 од 17. 6. 2021. године) као и Документа оквирног буџета (ДОБ) Републике Српске за период 2026-2028.

План капиталних инвестиција града Фоча је резултат планских докумената и потребе грађана у циљу унапређења интегрисаног развоја локалне заједнице. Капитални пројекат је јавна инвестиција у материјални објекат или имовину који захтјева значајна финансијска улагања (100.000 КМ и више) и има ограничен период трајања. Капиталним пројектом се може сматрати изградња нових или реконструкција постојећих јавних објеката (зграде, установе, социјалне заштите, паркови, спортски терени, стазе, путеви, улична расвјета, систем гријања, водоводни и канализациони системи, депоније, итд.), опремање јавних простора (дјечија игралишта, излетишта и сл.) и набавка опреме са вијеком трајања дужим од пет година (ватрогасна возила, камиони за одвоз отпада и сл.)

1.1. Основне информације о граду Фоча

Град Фоча се налази у југоисточном дијелу Босне и Херцеговине, унутар ентитета Република Српска, у горњем току ријеке Дрине. Источна и јужна граница града представљају уједно и границу са Црном Гором, на сјевероистоку град граничи са општином Чајниче, на сјеверу са општинама Фоча/Устиколина и Горажде у Федерацији БиХ, на западу са општином Калиновник и на југозападу са општином Гацко.

Град Фоча се простире на површини 1.115 km^2, што представља 4,52% територије Републике Српске, односно 2,18% укупне територије Босне и Херцеговине. Град Фоча спада у ред територијално највећих у РС и БиХ.

По попису становништва 2013. године у Босни и Херцеговини, а према коначним подацима за Републику Српску које је издао Републички завод за статистику Републике Српске, град Фоча има 17. 580. становника.

Од главног града БиХ, Сарајева, град Фоча је удаљен 78 километра, док је од Бања Луке, политичког, административног, финансијског и културног центра Републике Српске удаљен 263 километра. Град Фоча је повезан са остатком Бих и Црном Гором магистралним путевима М20 (Гацко - Фоча - Устипрача) и М18 (Сарајево - Фоча - Никшић).

Фоча је смјештена на надморској висини између 400 m (кањонске долине, ријечне котлине и поља) и 2.386 m (планинска била и површи). С обзиром на карактер рељефа, на подручју општине је углавном заступљена планинска клима, док у самој долини ријеке Дрине влада умјерено-континентална клима.

Град Фоча чини 101 насељених мјеста организованих у 26 мјесних заједница. Мјесне заједнице су: Центар, Горње Поље, Доње Поље, Лазарево, Обилићево, Душаново, Ливаде, Рјечица, Брод, Челебићи, Челиково Поље, Драгочава, Годијено, Јелеч, Јошаница, Козја Лука, Кратине, Мештревац, Миљевина, Попов Мост, Слатина, Устиколина, Викоч, Заваит, Избишно и Кута.

Највећи дио града покрива шумско (76.702 ha) и пољопривредно (30.901 ha) земљиште. Град има значајне количине површинских вода (17 водотока), те богатство у минералним сировинама и угљу. На подручју града налази се Национални парк "Сутјеска" са прашумом Перућица, планине Зеленгора и Маглић, кањон ријеке Таре, низ језера богатих рибом, те значајни природни резервати (раритети, ендеми, паркови и сл).

2. ЦИЉЕВИ ГРАДА ФОЧА

Стратегија интегрисаног развоја 2017–2026. године (Стратегија) је кључни стратешко-плански документ града Фоча, који треба да подстиче будући раст и развој заједнице. Стратегија развоја обухвата друштвену и економску сферу, али и аспекте заштите и побољшања животне средине и простора. Израђена је као оквир за дефинисање заједничких циљева, подстицање локалних снага, али и као одговор на изазове будућег развоја Града и свеукупног живота у Фочи. Као таква, Стратегија интегрисаног развоја је у складу са стратегијама и политикама на вишим нивоима власти, али и са другим секторским стратегијама и законским оквирима на државном и ентитетском нивоу.

Визија града Фоча темељи се на сљедећим вриједностима:

- Регионално оријентисана средина, развојно повезана са сусједним локалним срединама, као и прекограничним срединама,
- Град са препознатљивим предузетништвом,
- Средина у којој млади препознају перспективу развоја,
- Средина уједначеног урбаног и руралног развоја,
- Туристички оријентисана средина, утемељена на јединственим природним љепотама и културно-историјским знаменитостима,
- Еколошки освјештена средина, очуваних природних вриједности,
- Средина са препознатљивим образовним идентитетом.

Стратешки циљеви произлазе из визије и стратешких фокуса и представљају прву трансформацију и конкретизацију визије и фокуса.

Стратешки циљеви представљају главне правце достизања визије и изражавају крајње резултате које намјеравамо постићи до краја планираног периода.

Стратешки циљ 1. Очувана животна средина и унапријеђена комунална инфраструктура као предуслов за развој привреде.

При изради SWOT анализе утврђено је да град располаже са добро очуваним природним ресурсима и јединственим природним љепотама на којима треба базирати будући развој. За град Фоча, можда више него за остале локалне заједнице, од стратешког је значаја очување животне средине јер се цјелокупан будући економски развој ослања управо на здраву животну средину: развој туризма, здраве пољопривредне производње.

Стратешки циљ 2. Заустављен одлив младих кроз обезбјеђена радна мјеста и развој предузетништва и пољопривреде.

Град Фоча нема развијену индустрију, за разлику од неких других општина у окружењу, те свој локални развој треба усмјерити ка унапрјеђењу и јачању предузетништва код становништва, а посебно младих, те развијању микро, малих и средњих предузећа. Кључна претпоставка за постизање жељеног циља је изградња јединственог пословног амбијента, који гарантује престижну пословну инфраструктуру, промовише предузетничку културу и осигурава подршку предузетничким и инвеститорским иницијативама у свим фазама њихових подухвата.

Такође, град треба што више потицати пољопривредну производњу, а нарочито производњу здраве хране. Расположиви природни ресурси се не користе довољно, а продуктивност пољопривредне производње је ниска. Овај циљ подразумијева стварање окружења које ће подстицајно дјеловати на отварањенових и јачање постојећих сеоских предузетничких радњи као и стварање основних предуслова за развој и јачање интензивне пољопривредне производње на подручју града.У том смислу неопходно је, поред подстицајних средстава из буџета РС, активнију подршку развоју сеоског предузетништва и одрживе пољопривредне производње подупријети буџетским средствима града Фоча. Посебно подстицати производњу природне и здраве хране која не садржи материје штетне по здравље.

Стратешки циљ 3. Развијен туризам заснован на јединственим предностима.

Значајно природно богатство и културно-историјско насљеђе представљају јединствене предности града Фоча које би тек требало на најбољи начин искористити. Оно што је у овој области потребно постићи је да, не само домаће, већ регионално и међународно тржиште доживљава Фочу као занимљиву и изнад свега јединствену туристичку дестинацију с препознатљивим идентитетом и брендом, а то је НП „Сутјеска“, кањон ријеке Таре, пјешчане пирамиде и некропола стећака. Туристичка привреда треба бити схваћена као важан фактор привредног развоја и дугорочног економског просперитета овог подручја. Наравно треба имати у виду да је један од услова за остваривање значајне добити кроз туризам, квалитетна инфрастрктура, обједињена туристичка понуда и туристички производи, те знање, образовање и организованост свих битних актера у области туризма на подручју града.

Стратешки циљ 4. Повећана енергетска ефикасност кроз обновљиве изворе енергије, нарочито хидропотенцијал.

У функцији бољег искоришћавања природних ресурса али на одржив начин, те истовремено и очувања животне средине и смањење његовог загађивања, је и стратешко опредјељење града да своје снаге усмјери ка већем коришћавању обновљивих извора енергије, с једне стране, те повећањем енергетске ефикасности у области зградарства.

Стратешки циљ 5. Осигурана социјална укљученост свих рањивих група и развијена мрежа пружалаца услуга из јавног, приватног и цивилног сектора.

Под овим стратешким циљем подразумијева се пружање квалитетнијих услуга свим грађанима, стварање услова за квалитетан друштвени живот увођењем концепта управљања интелектуалним, социјалним и културним капиталом. То се може остварити само пуном примјеном праксе проактивног и одговорног управљања локалним развојем. Побољшати квалитет живота подразумијева стално унапређивање образовних, социјалних, здравствених и других јавних услуга, али и обогаћивање културних и спортских садржаја којима се излази у сусрет препознатим потребама грађана.

Истовремено, неопходно је осигурати интегрисање социјално искључених категорија – рањивих друштвених група које своје основне потребе не могу задовољити властитим приходима и у оквиру стандардних програма јавних служби. Социјалну укљученост, поред постојећих мјера материјалне подршке, треба омогућити успостављањем одрживих и адекватних сервиса подршке и социјалних услуга пружених како од стране јавних институција, тако и од стране удружења грађана, чијем јачању капацитета треба посветити посебну пажњу. Посебан фокус треба ставити на промоцију социјално одговорног пословања и развој индивидуалне и колективне филантропије, како код домицилног становништва, тако и код дијаспоре.

2.1. Организовање послова локалног економског развоја

План локалног економског развоја служи као инструмент за унапрјеђивање економског капацитета и конкурентности града. План економског развоја је формулисан на основу налаза социо-економске анализе, дефинисане визије развоја града Фоча и дефинисаних стратешких циљева као и стратешке анализе снага, слабости, могућности и пријетњи у сектору економије. Економски развој града Фоча се ослања на одрживо искориштење природних ресурса са минимизирањем негативних утицаја на животну средину, јачање капацитета Града за управљање економским развојем, развој предузетништва, те развој пољопривреде и туризма.

План капиталних инвестиција града Фоча за период 2026-2028. годину је уважио приоритетне потребе грађана дефинисане Програмом рада начелника општине Фоча који је у својој мисији одговорног руковођења локалном управом зацртао визију града Фоча и њених грађана. Основни предуслов за реализацију капиталних инвестиција су стабилни планирани приходу у Буџету, одговорна расподјела прихода, законитост у раду, подршка Скупштине Града, обезбјеђење додатних средстава за веће инвестиције.

У домену економског развоја града Фоча, важни фокуси су:

1. **Пружати подршку оснивању и развоју МСП и предузетништва.** SWOT анализом је идентификована недовољна институционална подршка развоју МСП-а и непостојање јавно-приватног дијалога. У том слислу је у 2022. год. израђен је правилник којим ће Град Фоча континуирано пружати подршку запошљавању према унапријед утврђеним критеријима.
2. **Фокус је на заустављању одласка младих кроз подршку рјешавања стамбеног питања младих брачних парова** који је један од два важна услова за лагоднији живот а то је запослење и рјешење стамбеног питања. Град континуирано издваја значајна средства за подршку запошљавању. Изграђена је зграда за младе брачне парове у Доњем Пољу коју је суфинансирао град Фоча као подршку рјешавања стамбеног питања, а све са циљем смањења ризика одласка младих.
3. **Подршка развоју и унапређењу инфраструктуре у постојећим индустријским зонама**

   У складу са планираним активностима, у 2022. год. усвојен је План парцелације пословне зоне „Ливаде“. Привредне активности у зони оживљавају, заинтересовани привредници

граде потребну инфраструктуру као компензацију за закупнину и те активности ће бити настављене док се не попуне комплет сви расположиви пословни простори.

4. **Очување животне средине** у свим развојним пројектима.

5. **Боља искоришћеност хидропотенцијала** кроз подршку реализацији пројеката изградње хидроелектране „Бук Бијела“ на ријеци Дрини и изградњи енергетског система Хидроелектране Бистрица од којих се очекује изузетан економски ефекат за град Фоча.

6. **Јачање дрвопрерађивачке индустрије**. Општина ће у наредном периоду подржавати јачање **финалне и полуфиналне дрвопрераде**, те развијати и индустријске зоне у том правцу.

7. **Боља искоришћеност пољопривредних потенцијала**. Од укупно 30.894 ха пољопривредног земљишта на подручју града Фоча, 66% чине обрадиве површине а процјењује се да је необрађено чак око 90% обрадивих површина у смислу класификације земљишта. Из ове чињенице произилази потенцијал заједнице да производи довољне количине хране за своје становништво и да има довољне површине за тржишну пољопривредну производњу. Град Фоча је опредјељен да кроз подстицајне мјере подржи развој сточарства, воћарства, органске производње те обезбједи савјетодавну, едукативну и финансијску подршку пољопривредницима. У сарадњи са вишим нивоима власти и другим организацијама, град је спреман, кроз суфинансирање подржати сваки развојни пројекат из области пољопривреде који доприноси запошљавању у области пољопривреде и интезивнијем интегралном развоју града Фоча.

8. **Боље искоришћење јединствене предности града Фоча за снажан развој туризма**. На подручју Града Фоча налази се НП „Сутјеска“ те кањон Таре, што представља јединствену предност и изузетну прилику за јачање области туризма као темеља економског развоја града. Многи пројекти су предвиђени за побољшање туристичких производа и услуга, те унапрјеђење путне повезаности туристичких дестинација. У јулу 2022.год. Влада Републике Српске донијела је Одлуку којом се заштићеним проглашава подручје клисурасто-кањонске долине ријеке Таре као заштићени пајзаж, категорије 5-парк природе, под називом Парк природе „Тара“. На цјелокупној површини Парка природе Тара установљен је режим заштите II и III степена. Проглашавањем парка природе повећава се површина под заштитом на 67.986,96 ha, што представља 2,75% територије РС, а укупан број заштићених подручја је 32. Град Фоча је основао предузеће ЈУ Парк природе „Тара“ које ће управљати овим заштићеним подручјем.

   Проглашењем Парка природе ће се унаприједити туристичка понуда града Фоча и организовано заштитити ови изузетни природни ресурси. У циљу бољег управљања микро локацијом за бављење рафтинг туризмом, потребно је настојати изнаћи недостајућа средства за довршетак изградње пута на путном правцу Житин-Хум-Брштеновица, до сада је асваltирано око 10 км. Финализација овог пројекта омогућила би, не само развој туристичке дјелатности, већ и интеграцију овог изузетно значајног простора у другим областима развоја града.

9. **Изградња путева Брод-Шћепан поље-Тјентиште и Фоча-Сарајево су пројекти који су подржани од виших нивоа власти Републике Српске и Републике Србије** и стално

ангажовање на активностима које доприносе бржем рјешавању ових пројеката, један је од кључних задатака градске управе.

10. **Побољшање одржавања путева Драгочава-Заваит-Челебићи и Драгочава-Годијено, као и осталих магистралних и регионалних путних праваца** захтијева такође стално ангажовање на активностима које дориносе бољим саобраћајним условима корисника ове важне путне комуникације, али и децентрализацији развоја града и интеграцију простора који ова путна комуникација повезује.

2.2. Обављање специфичних послова из области здравства и социјалне заштите

Под овим стратешким циљем подразумијева се пружање квалитетнијих услуга свим грађанима, стварање услова за квалитетан друштвени живот увођењем концепта управљања интелектуалним, социјалним и културним капиталом. То се може остварити само пуном примјеном праксе проактивног и одговорног управљања локалним развојем. Побољшати квалитет живота подразумијева стално унапређивање образовних, социјалних, здравствених и других јавних услуга, али и обогаћивање културних и спортских садржаја којима се излази у сусрет препознатим потребама грађана.

Неопходно је осигурати интегрисање социјално искључених категорија – рањивих друштвених група које своје основне потребе не могу задовољити властитим приходима и у оквиру стандардних програма јавних служби. Социјалну укљученост, поред постојећих мјера материјалне подршке, треба омогућити успостављањем одрживих и адекватних сервиса подршке и социјалних услуга пружених како од стране јавних институција, тако и од стране удружења грађана, чијем јачању капацитета треба посветити посебну пажњу. Посебан фокус треба ставити на промоцију социјално одговорног пословања и развој индивидуалне и колективне доброчинствене активности, како код домицилног становништва, тако и код дијаспоре. Истичемо врло изражену потребу корисника за смјештај у одговарајуће установе након исцрпне расположиве могућности да се корисник не може збринути на други начин. Напомињемо да се ради о старијим особама често пензионерима који живе сами, старије су животне доби и нарушеног здравственог стања. У протеклим годинама град Фоча је финансирао смјештај за око 20-30 лица у одговарајуће установе (старачки дом) који немају властите приходе за покривање цјелокупних трошкова. Врло је изражена жеља и потреба пензионера и њихових сродника који не живе у мјесту живљења родитеља за смјештајем у старачки дом о свом трошку. У извјештају интерне ревизије број: 02-014-126/2-3 од 15. 12. 2022. године између осталих препорука дата је и препорука да се размотри могућност изградње установе (дом за старија лица) на територији града Фоча по моделу који би смањио трошкове боравка лица из социјалне категорије. Имајући у виду да је планирани капацитет дома значајно већи од потреба из социјалне категорије јасно је да би Јавна установа Дом за старија лица Фоча функционисао финансијски самоодрживо. У прилог дугорочној одрживости ове установе је и чињеница да у Фочи постоји Универзитетска болница као наставна база Медицинског факултета са свим смјеровима јасно је да би имали значајну улогу у пружању здравствених услуга корисницима дома. Град Фоча је започео изградњу Дома за старија лица у насељу Миљевина и током 2024. и 2025. године је уложено 2.936.220,56 КМ.

2.3. Послови заштите животне средине

План заштите животне средине служи као инструмент за заштиту и унапрјеђивање животне средине у локалној заједници. Њиме се осигурава одговорно управљање природним ресурсима и

околином, којим ће се уравнотежено задовољити потребе садашње и будућих генерација у локалној заједници.

У домену заштите животне средине град Фоча посебну пажњу ће посветити максимизирању својих најважнијих снага које чине генерално очувана животна средина.

У домену заштите животне средине града Фоча, битни фокуси су:

1. Побољшати стање животне средине кроз смањење количина депонованог отпада**.** Провођењем одговарајућих пројеката и мјера треба бити усмјерено на промоцију селекције отпада који се може пласирати даље на тржиште, те на тај начин смањити укупна количина депонованог отпада. Такође пројектима рекултивације постојећих депонија и нелегалних одлагалишта отпада, смањит ће се површине земљишта контаминиране отпадом. Град Фоча је у обавези ургентног рјешавања изградње санитарне депоније.
2. Одрживо користити и заштитити водне ресурсе**.**
3. Повећати ниво енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије.

Град Фоча је опредјељен да предузме све мјере на очувању и заштити животне средине, као што је изградња депоније чврстог отпада, рјешење проблема отпадних вода, да би се очувала здрава и чиста средина, угодна за живот становништва. У области изградње, како јавних тако и објеката за становање, опредјељење је да се испоштују прописи и подржи повећање енергетске ефикасности.

2.4. Путна инфраструктура

Град Фоча, чија је површина 1.115 km², има 376,20 km категорисаних путева (магистрални, регионални и локални), што је мање од просјека развијених земаља, који износи 100 – 150/100 km².

Преко подручја Града пролазе транзитни токови и то магистрални путни правци М1-111 „Тухаљи - Брод на Дрини – Шћепан Поље (стара ознака М - 18)“, М1-109 „Тјентиште – Брод на Дрини – Фоча – Паунци (стара ознака М-20)“ и М2-510 „Фоча – Годијено (стара ознака М-8)“, као и регионалним путним правцима Р2-5512 „Драгочава – граница БиХ / ЦГ Шула (стара ознака Р - 457)“, Р2 - 5503 „Миљевина – Јелашица (стара ознака Р - 434а)“ и Р2 - 5515 „Миљено 1 – Годијено (стара ознака Л011б)“.

На примарне саобраћанице намијењене транзитном и изворно циљном саобраћају везују се локалне саобраћајнице које повезују поједина насеља на територији Града. Укупну локалну путну мрежу на подручју града Фоча чини 27 локалних категорисаних путева, Одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу на подручју општине Фоча, („Службени гласник Општине Фоча“, број 5/19) са укупном дужином од 215,70 km, од чега се на асфалтиране путеве односи 57,40 km или 26,61 %, односно, макадам 158,30 km или 73,39 %.

На локалним путевима није постављена вертикална и хоризонтална сигнализација, а и недовољно су изграђене пјешачке стазе. Недовољне ширине коловоза, велики нагиби, оштри радијуси и стање коловозних конструкција доприноси да су оперативне брзине мање од 40 km/h, а ниво услуге низак.

Стање локалних саобраћајница на подручју Града је на задовољавајућем нивоу, иако је усљед прекомјерне употребе пута и лоше санираних прокопа један дио саобраћајница са оштећеним асфалтним застором.

Већина асфалтираних саобраћајница је стандардног облика, с тим што постоји одређен број саобраћајница чија је ширина, усљед бесправне градње објеката и ограда уз саобраћајнице, нестандардног облика што утиче на неометано одвијање саобраћаја у оба смјера.

Постојећи капацитет саобраћајница претежно задовољава захтјеве саобраћаја који се одвија на њима, с тим да фреквенција претежно старијих возила кроз насеља ствара повећану буку и негативно утиче на квалитет ваздуха.

Укупну градску саобраћајну мрежу чини 61 улица на подручју града Фоча, са укупном дужином од 35.833 метара, од чега се на главне градске улице односи 25.759 метара или 71,89 %, сабирне улице 8.791 метара или 24,53 % и приступне улице 1.283 метра или 3,58%.

На територији града Фоча постоји и око 524 km некатегорисаних путева.

С обзиром да град Фоча сваке године издваја значајна средства кроз Програм уређења локалних и некатегорисаних путева, преко којег се врши изградња и реконструкција некатегорисаних путних праваца, потребно је да се та пракса настави и у наредном периоду, како би се укупна путна мрежа подигла на што већи ниво. Планом капиталних инвестиција за период 2026-2028. година, а који су утврђени Стратегијом развоја путева и улица у насељу на подручју града Фоча, приоритетни пројекти из области саобраћајне инфраструктуре су:

1. Модернизација градских улица са оштећеним и деформисаним асфалтним коловозом
2. Асфалтирање дионица локалних путева са макадамским коловозом
3. Асфалтирање дионица некатегорисаних путева са макадамским коловозом
4. Реконструкција и пресвлачење локалних путева са оштећеним и деформисаним асфалтним коловозом
5. Довршетак изградње пута: Хум – Брштеновица
6. Одржавање локалних и некатегорисаних путева са макадамским коловозом
7. Асфалтирање градских улица са макадамским коловозом
8. Изградња пјешачких стаза на подручју града Фоча
9. Изградња паркинг гараже

2.5. Специфични послови из области образовања, спорта и културе

Специфични циљ, у овој групи послова, је побољшање образовања, а нарочито повећање обухвата становништва вишим нивоом образовања, посебно за рањиве групе и усклађивање са потребама тржишта рада те потребама економског и социјалног развоја.

У области основног образовања локални пројекти и мјере усклађени су са сљедећим стратешким циљевима:

- Потпун обухват дјеце обавезним деветогодишњим основним васпитањем и образовањем;

- Подизање квалитета основног васпитања и образовања;

-Унапрјеђивање услова рада школе и модернизација процеса наставе у основном васпитању и образовању;

- Јачање васпитне улоге основне школе.

Пројекти и мјере од значаја за унапрјеђење средњошколског образовања усклађени су са сљедећим стратешким циљевима из Стратегије:

- Унапређивање квалитета средњег општег и умјетничког образовања и васпитања;

- Унапређивање квалитета средњег стручног образовања и васпитања;

- Повезивање стручног образовања и тржишта рада;

- Подршка инклузији у средњем образовању и васпитању.

Посебна пажња је дата развоју мјера и пројеката који су усклађени са подциљем побољшања положаја особа са инвалидитетом. Развој инклузивног социјалног модела, који је усклађен са критеријумима у области раног откривања, регистрације и евиденције особа са потешкоћама у развоју, локална заједница осигурава једнаке могућности свим грађанима за задовољење њихових потреба.

Област физичке културе на подручју града је организована на основу Закона о спорту РС. Локална управа има велико разумијевање према потребама Спортског савеза. У Спортском савезу постоје дефинисани критерији по којима се распоређују буџетска средства спортским клубовима. Осим ових издвајања из буџета, Град издваја и посебна средства за изградњу и одржавање спортских објеката и терена. Град у сарадњи са Спортским савезом у свакој већој и насељенијој мјесној заједници планира изградити спортски терен за мали фудбал, кошарку и одбојку.

Спортски савез чини 19 клубова (фудбалски, кошаркашки, одбојкашки, стонотениски, карате, кик бокс, мјештовито борилачко друштво, карате клуб, тениски клуб, атлетски клуб, шаховски клуб, спортско риболовачко друштво, спасилачки клуб „Wolf“, удружење планинара,..) са 1.200 до 1.500 чланова свих узраста. На подручју града Фоча најуспјешнији су Фудбалски клуб „Сутјеска“, Кошаркашки клуб „Сутјеска“, Одбојкашки клуб „Маглић“, Атлетски клуб „Сутјеска“, Шаховски клуб „9. јануар“, Тениски клуб Фоча, Стонотениски клуб „Перућица“, те ту су још и карате клубови „Нипон“ и „Љубишња“, Кик бокс клуб ИГМА, Ловачко удружење “Бакић”, Спортско-риболовно друштво “Младица”, Планинарско друштво “Зеленгора”, Планинарско-спелеолошко друштво „Вучја стопа“, Удружење рафтера Дрина и Тара. Спортски клубови се финансирају у основном дијелу (такмичење, тренинзи, опрема и реквизити) из Градског буџета, док се за додатне потребе изналазе други извори финансирања.

Спортски клубови се такмиче у првој лиги РС по гранским савезима. Поред лигашких такмичења, организују се и друге спортске манифестације. Најзначајнија спортска манифестација на подручју града је међународни омладински турнир “Football friends“. Редовно се организују меморијални турнири у малом фудбалу, манифестација Међуопштинске спортске игре - МОСИ у којима учествује укупно 29 општина са тромеђе, те Мале олимпијске игре - МОИ у којима учествују дјеца школског узраста. Сваке године организује се пролетни крос и “Мајске свечаности” у склопу којих се организују разне манифестације. Стратегијом интегрисаног развоја 2017–2026. године општине Фоча је планиран пројекат изградње модерног спортског комплекса у Доњем Пољу.

2.6. Ефикасна локална самоуправа

Ефикасна локална самоуправа излази у сусрет потребама грађана – у директној је вези са циљевима Стратешког плана развоја локалне самоуправе Републике Српске. Програми, пројекти и мјере дефинисани локалном стратегијом у складу су са Стратешким циљевима:

1. Остварити суштинску функционалну децентрализацију, која омогућује и стимулише складан развој локалне заједнице и стално унапређивање квалитета живота у локалној заједници,
2. Осигурати стално унапрјеђивање квалитета и економичности услуга локалне управе у задовољавању потреба грађана.

3. Остварити висок степен грађанског учешће у јавним пословима.

2.7. Запошљавање

Према подацима Пореске управе Републике Српске број запослених у граду Фоча у 2025. години је износио 3.939 лица. Од тога је запослено код правних лица 3.396, а код предузетника 543 лица. Највише радника је запослено у области здравства, образовања, сектору шумарства, индустрији, грађевинарству, трговини и саобраћају. Према еведенцији ЈУ Завода за запошљавање РС-биро Фоча на дан 31. 12. 2025. године пријављено је укупно 1.487 незапослених лица чија је старосна структура неповољна, јер се на евиденцији налази 55,14 % лица старијих од 45 година.

3. ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА ГРАДА ФОЧА ЗА ПЕРИОД 2026-2028. ГОДИНЕ

Р.Б.	Назив пројекта	Период реализа ције	Извори финансирања								Укупна вриједност инвестиција за 2026. годину	Укупна вриједност инвестиција за 2027-2028. године(КМ)	Укупна вриједност инвестиција за све вријеме трајања пројекта (КМ)
			Буџет града Фоча		Донација		Кредит		Екстерни извори виших нивоа власти				
			План за 2026.	План за 2027-2028.	План за 2026.	План за 2027-2028.	План за 2026.	План за 2027-2028.	План за 2026.	План за 2027-2028.			
1.	Довршетак изградње и опремање Дома за стара лица у насељу Миљевина	2026	0	0	0	0	0	0	3.000.000	0	3.000.000	0	3.000.000
2.	Регулација ријека Дрине и Ћехотине - реализација пројекта за обалоутврде у складу са главним пројектом и финансијским могућностима	2026	0	0	2.000.000	0	2.000.000	0	5.377.187	0	9.377.187	0	9.377.187
3.	Изградња водовода у Кутима	2026	0	0	0	0	600.000	0	0	0	600.000	0	600.000
4.	Санација котлова у градским котловницама и Средњошколском центру	2026	530.000	0	430.000	0	400.000	0	54.000	0	1.414.000	0	1.414.000
5.	Асфалтирање пута Хум-Брштановица	2026-2028	20.000	34.000	0	0	0	0	500.000	1.000.000	520.000	1.034.000	1.554.000
6.	Реконструкција и асфалтирање локалних и некатегорисаних путева и улица у насељу, у складу са Стратегијом развоја локалних путева и улица у насељу на подручју општине Фоча за период 2020-2029. годину и Плану капиталних инвестиција Града	2026-2028	783.000	1.500.000	0	0	0	0	0	2.717.000	783.000	4.217.000	5.000.000

	Фоча за период 2026-2028. годину												
7.	Изградња спортско-рекреативног центра	2026-2028	0	1.000.000	0	0	0	2.000.000	0	2.000.000	0	5.000.000	5.000.000
8.	Асфалтирање саобраћајница и изградња расвјете у индустријским зонама Брод на Дрини и Ливаде	2026-2028	0	0	0	0	0	0	0	1.150.000	0	1.150.000	1.150.000
9.	Активности на уређењу Аква парка „Ушће“	2026-2028.	50.000	250.000	0	0	0	0	0	0	50.000	250.000	300.000
10. 10	Довршетак изградње санитарне депоније Грабе	2026	120.000	0	0	0	0	0	0	0	120.000	0	120.000
11. 11	Адаптација Планинарског дома Забрана у Фочи	2026	429.000	0	80.000	0	0	0	60.000	0	569.000	0	569.000
12.	Санација објекта бивше школе у МЗ Заваит	2026-2028	120.000	0	0	0	0	0	0	380.000	120.000	380.000	500.000
13.	Активности на реконструкцији атлетске стазе на стадиону ФК Сутјеска	2026-2028	0	0	0	0	0	0	0	500.000	0	500.000	500.000
14.	Изградња балон сале за потребе тенисера и осталих спортиста и рекреативаца	2026-2028	0	60.000	0	0	0	0	0	200.000	0	260.000	260.000
15.	Изградња рефлектора на стадиону у Доњем Пољу	2026.	117.000	0	0	0	0	0	0	0	117.000	0	117.000
16.	Активности на изградњи и асфалтирању паркинг простора у градском подручју	2026-2028	100.000	500.000	0	0	0	0	0	1.000.000	100.000	1.500.000	1.600.000
17.	Изградња јавне расвјете	2026	221.000	200.000	0	0	0	0	0	0	221.000	200.000	421.000
18.	Активности на уређењу Алаџанског парка	2026-2028	150.000	0	0	0	0	0	0	100.000	150.000	100.000	250.000
19.	Реконструкција дијела тротоара у ул. 9. маја и ул. Фочанских бригада, ради отклањања архитектонских баријера и постављање ваљског мобилијара за ЛСИ	2026	0	0	136.906	0	0	0	0	0	136.906	0	136.906

20.	Активности на реконструкцији и уређењу парка и изградња цркве у МЗ Брод на Дрини	2026-2028	20.000	80.000	0	100.000	0	0	0	0	20.000	180.000	200.000
21.	Активности на уређењу и реконструкцији спортских терена у насељу Лазарево и код ОШ Веселин Маслеша	2026	115.000	0	0	0	0	0	0	0	115.000	0	115.000
22.	Партерно уређење зграде за младе брачне парове и изградња трга породице	2026	185.000	0	0	0	0	0	0	0	185.000	0	185.000
23.	Активности на изградњи црквеног дома у порти Храма Светог Саве	2026-2028	0	150.000	0	150.000	0	0	0	0	0	300.000	300.000
24.	Активности на реконструкцији зграде Градске управе града Фоча	2026-2028	0	250.000	0	0	0	0	0	550.000	0	800.000	800.000
25.	Активности на изградњи пјешачке стазе од ЈУ Дјечији вртић ,,Чика Јова Змај“ до КПЗ-а Фоча и реконструкцији пјешачких тротоара у улицама Бранка Радичевића и Николе Пашића	2026-2028	160.000	90.000	0	0	0	0	0	0	160.000	90.000	250.000
26.	Адаптација прибављених стамбених објеката у насељу Миљевина из стечајне масе РМУ	2026-2028	0	300.000	0	200.000	0	0	0	500.000	0	1.000.000	1.000.000
27.	Затварање депоније Бабин поток	2026-2028	80.000	80.000	0	0	0	0	0	448.000	80.000	528.000	608.000
28.	Активности на реконструкцији гријања у згради Музеја ,,Стара Херцеговина“	2026-2028	0	250.000	0	0	0	0	0	0	0	250.000	250.000
29.	Санација изворишта Крупица и реконструкција водоводне мреже у Миљевини	2026-2028	0	0	0	0	0	0	60.000	180.000	60.000	180.000	240.000
30.	Набавка специјалних возила и машина за одржавање водоводне и канализационе мреже и возила за прање улица и одвоз смећа	2026-2028	0	0	0	0	0	0	0	397.800	0	397.800	397.800
31.	Докаптирање изворишта ,,Чесме“	2026-2028	0	0	0	0	0	0	0	200.000	0	200.000	200.000

32.	Суфинансирање обнове фасада и кровова у граду у сарадњи са ЗЕВ-овима	2026-2028	0	500.000	0	0	0	0	0	0	0	500.000	500.000
		УКУПНО	**3.200.000**	**5.244.000**	**2.646.906**	**450.000**	**3.000.000**	**2.000.000**	**9.051.187**	**11.322.800**	**17.898.093**	**19.016.800**	**36.914.893**

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ

Правни основ за доношење овог Плана садржан је у одредбама члана 39. Закона о локалној самоуправи (Службени гласник Републике Српске, број 97/16, 36/19, 61/21, 100/25 и 114/25). Чланом 39. став (5) Закона, прописано је да самосталне надлежности општина и градова обухватају „доношење планова и програма развоја јединице локалне самоуправе, план локалног економског развоја, план инвестирања и план капиталних инвестиција“.

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ

Разлози за доношење Плана садржани су у томе што системски приступ планирању капиталних инвестиција омогућава боље искоришћавање капацитета локалног буџета и бољи приступ ванјским изворима финансирања у сврху реализације пројеката од значаја за укупни развој заједнице.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

У овом Плану су наведени пројекти који се предлажу за реализацију у периоду 2026-2028. година, у складу са стратешким приоритетима града Фоча. Ријеч је о пројектима за које постоји административна, техничка и финансијска могућност реализације (почетак, наставак, завршетак).

ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ОДЛУКЕ

Реализација предложених пројеката предвиђа заједничко финансирање средствима из буџета Града и средствима која треба обезбједити из кредита, од виших органа власти, јавних предузећа и донаторских организација.